

7/14006

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkan

Sayı : B.12.0.A.SGB.0.03.610/1922
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

25./05/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 29.04.2010 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02- 22292 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Çetin SOYSAL'a ait 7/14006 ve Adıyaman Milletvekili Şevket KÖSE'ye ait 7/14007, esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1- Görüş 7/14006 (5 sayfa)
- 2- Görüş 7/14007 (1 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Çetin SOYSAL

İstanbul

Esas no : 7/14006

Türkiye bilindiği gibi uzun yıllar tarımda kendi kendine yeten, nüfusunun önemli bir çoğunluğunun tarımla uğraştığı bir ülke olma konumunu korumuştur. Ancak özellikle son dönemde, tarımda yaşanan sıkıntılar tarımı ve çiftçiyi iflas noktasına getirmiştir. Tarımsal üretimde girdi fiyatlarının günden güne yükselmesi, pazarlama sıkıntısı ile birleşince, çiftçi borçlarını ödeyemez hale gelmiştir. Tarımda üretim ve pazarlama alanlarında yaşanan sıkıntıların artması çiftçiyi umutsuz bir hale gelmiştir. Geniş ve verimli tarım arazilerine sahip olan, tarımdan ve buna bağlı kollardan geçimini sağlayan pek çok vatandaşın olduğu böyle bir ülkede düzgün bir tarım politikasının olması gerekir.

Mahsulünü maliyet fiyatına dahi satamayan çiftçilerimiz haciz kısı kacındadır. Yaşanan tüm bu sıkıntıların sonuçları çiftçi açısından son derece ağır olmuştur. Borcu olmayan, hakkında icra takibi yapılmayan çiftçi neredeyse kalmamıştır. Artan borçlar, azalan desteklemeler nedeniyle sorun günden güne büyümektedir. Sorunlar karşısında acil olarak önlem alınması gerekirken, tarımdaki daralmanın önemsenmediği ortadadır.

Her 10 çiftçiden 3'ü hakkında icra takibi yapıldığı, yine her 10 çiftçiden 1'nin hapiste olduğu ülkemizde çiftçilerin içler acısı durumunu görmezden gelmek, onların sorunlarını çözmek için adım atmamak insafsızlıktır. Türkiye Kayısı üretiminin %50'sini karşılayan Malatya'da Şubat ayında yaşanan don afeti sonucunda %10'u geçen bir zarar oluşmuştur. Bunun yanında Akdeniz ve Ege'de seralar Şubat ayındaki sel afeti nedeniyle sular altında kalmıştır. Giresun ve Ordu'da yaşanan don ile fındıklar zarar görmüş hatta bazı fındık bahçelerinde %100 oranında verim kaybı yaşanmıştır, doğu ve Güneydoğu'da ise nüfusun yarıya yakını çiftçilikle uğraşmaktadır. Ülkenin dört bir yanında zor durumda olan çiftçilerin acil olarak desteklenmesi gerekliliği ortadadır.

Çiftçiye doğru zamanlarda yerinde verilen desteklerle üretim ve pazarlama alanında yaşanan sıkıntıların çözümünde bir adım olacaktır. Aksi taktirde gittikçe daralan tarım sektörünü ve çiftçilerimizi çok daha zorlu bir dönem beklemektedir

Bu çerçevede;

SORU 1) Türkiye'de 2005 yılından bu yana tarımda yaşanan daralmanın oranı kaçtır?

SORU 2) Tarımdaki daralmanın nedeni nedir? Bu daralmayı engellemek için Bakanlık olarak neler yaptınız?

SORU 3) Türkiye genelinde çiftçilerimizin toplam borcu ne kadardır?

SORU 4) Çiftçilerimizin borçları ile ilgili olarak başlatılan takip sayısı ne kadardır?

SORU 5) Mahsulünü maliyet fiyatına dahi satamayan çiftçimiz için kısa ve uzun vadede öngörülen tedbirler var mıdır?

SORU 6) Haciz kısı kacında olan milyonlarca çiftçimizin borçlarını ödemede kolaylık sağlayacak ödemede taksitlendirme, yeniden yapılandırma gibi alternatif çözümlerin getirilmesi gündemde midir?

SORU 7) Tarımda sağlanan teşviklerin yeterli olmadığı, doğrudan desteklemenin kaldırılması tarımı ve çiftçiyi iflasın eşiğine getirmiştir. Şimdiye kadar Bakanlık olarak sağladığınızı söylediğiniz teşvikler kimlere verilmiştir?

SORU 8) Tarımda kendi kendine yeten bir ülke iken bugün pek çok tarım ürünü ithal etmek zorunda kalmamızda kendinizi sorumlu görüyor musunuz?

CEVAP1-2 3-4-5-6-7-8) Bakanlığımızca, kısa ve uzun vadede;

Kaynakların rasyonel kullanımı,

Verimliliğin artırılması,

Ürünlerin çeşitlendirilmesi,

Kalitenin iyileştirilmesi,

Üretimin artırılması ve altyapının geliştirilmesi,

Proje eğitim ve bütçelerinin temini,

Tarımsal üretimde dünyadaki gelişmelerin izlenmesi ve AB ile uyum çerçevesinde;

Üretici gelirinin artırılması ve teknik destek sağlanması,

Üretimde talebi yüksek çeşitlerin teşvik edilmesi,

Ürün çeşitliliğinin kontrollü olarak artırılması,

Ürün kalitesinin yükseltilmesi,

Üretim kayıtlarının düzenli olarak tutulması,

Üreticilerin bilinçli hale getirilmesi,

Üretici organizasyonlarının güçlü hale getirilmesi gibi tedbirler öngörülmektedir.

Ürünlerle ilgili mevzuat uyumu ve altyapı tedbirlerine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Tarım sektörü 2008 yılında %4,3 ve 2009 yılında ise %3,6 oranında büyüme göstererek büyümeye olumlu etki sağlamıştır. Bunun en önemli sebebi, uygulanan tarım politika araçlarının etkinliğidir.

2009 yılının dördüncü üç aylık döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasılda % 6.0'lık artış tarım sektöründe ise % 2,2'lik artış gerçekleşmiştir. Ancak, 2009 yılında 2008 yılına göre sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla % 4,7'lik azalış göstererek 97.088 Milyon TL olurken, tarım sektörü sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasılaya % 3,6'lık artışla 9.770 Milyon TL katkı sağlamıştır.

Üretim yöntemi ile hesaplanan gayri safi yurtiçi hasıla tahmininde, 2009 yılı dördüncü üç aylık döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre cari fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla % 8.0'lık artış gösterirken; tarım sektöründe ise % 10,3'lük artışla ülke ortalaması üzerinde gerçekleşmiştir. Yine üretim yöntemi ile hesaplanan gayri safi yurtiçi hasıla tahmininde, 2009 yılında 2008 yılına göre cari fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla % 0,4'lük artışla 953.974 Milyon TL olurken, tarım sektöründe ise cari fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla %8,5'lik artışla 78.398 Milyon TL olmuştur.

Diğer yandan, Türkiye, dünyada tarımsal üretiminde söz sahibi ülkelerden biridir; 5 ürün grubunda dünyada birincidir, 23 ürün grubunda ise ilk beşte yer almaktadır. Dünyanın 17. büyük ekonomisi olan Türkiye, tarımda ise 8. ülkedir. Türk tarım sektörü, son 6 yılın 5'inde pozitif büyüyerek uzun yıllardır görülmeyen bir büyüme trendi yakalamıştır. Tarımsal GSYİH 2008 yılında 57 milyar dolara, tarımsal dış ticaret hacmi de 24,5 milyar dolara ulaşmıştır.

Ayrıca, Bakanlığımız tarafından 37 farklı tarımsal yatırım için kooperatiflere yatırım desteğinde bulunulmuştur. 1710 projeye 1,5 milyar liraya yakın destek verilerek, 178 bin aile desteklenerek, iş sahibi olmuştur. Kooperatif ortaklarına 168 bin damızlık düve, 327 bin damızlık koyun dağıtılmıştır.

2006 yılında başlatılan ve yüzde 50 hibe desteği verilen kırsal kalkınma yatırımları projesiyle, bin 957 projeye 321 milyon lira hibe desteği, kırsal alanda 18 bin 500 kişiye iş imkanı, dolayısıyla ekonomiye 1,5 milyar lira katkı sağlanmıştır. Makine ekipman alımları için de 239 milyon lira hibe desteği verilmiştir.

2002 yılında 1.868 milyar lira olan Kırsal Destek bütçesi, 2010 yılında 5,6 milyar liraya yükseltilmiş olup, hayvancılığın toplam tarımsal desteklemeler içindeki payı % 4'lerden % 22'ye çıkarılmıştır.

2005 yılında sulama elektriği kullanan üreticilerin yıllardır biriken ve faiziyle birlikte yaklaşık 1 Milyar TL olan enerji borcu yeniden yapılandırılmış ve ek bir faiz uygulanmadan 36 ay taksitlendirilmiştir. Diğer yandan, borcunu zamanında ödeyen çiftçilerimize de daha ucuza elektrik tüketebilmeleri için kilowatt başına 1,70 Krş destekleme yapılmıştır. Bu çerçevede 22.000 tarımsal sulama abonesine toplam 8,2 milyon TL ödeme yapılmıştır.

Son olarak, konu ile ilgili kuruluşların katılımıyla yapılan çalışmalar sonucunda; 10 Temmuz 2009 tarih ve 27284 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5917 sayılı Kanun ile tarımsal sulama elektrik borçlarının TEDAŞ Yönetim Kurulu'na belirlenecek vadelere göre yılda en az iki taksit ve en geç üç yılda tamamlanacak şekilde taksitlendirilmesi imkânı tanınmıştır.

Bu kapsamda, ödenecek olan tutar; tahakkuk tarihindeki anaparaya T.C. Merkez Bankasıncı bankaların üç aya kadar vadeli mevduata uyguladıkları faiz oranları esas alınarak hesaplanan aylık endeks katsayısı uygulanmak suretiyle hesaplanan miktarın;

12 aylık taksitlerde 1.08,

24 aylık taksitlerde 1.18,

36 aylık taksitlerde 1.26 ile çarpılması ile hesaplanmaktadır.

Tarım Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen hususlara istinaden tüm üreticilerimiz Bakanlığımızca verilen tarımsal desteklemelerden yararlanabilmektedir.

Tarımsal üretimin artırılması için 1998 yılından itibaren kütlü pamuk ve zeytinyağı, 1999 yılından itibaren ayçiçeği ve soya fasulyesi, 2000 yılından itibaren kanola, 2005 yılından itibaren hububat, 2006 yılından itibaren aspir ve 2008 yılı ürünü için baklagillere destekleme prim ödemeleri yapılmakta olup, 2004 yılından itibaren de yağlı tohumlu bitkiler destekleme prim uygulamaları kapsamında dane mısır üretimi desteklenmektedir. 2005 yılından itibaren ise sertifikalı fidan ve tohum destekleri verilmektedir.

Çiftçilerimizin kullanmakta olduğu en önemli girdilerden gübre ve mazot maliyetinin azaltılması amacıyla çiftçilerimize birim alan için gübre ve mazot desteği sağlanmaktadır. Bu çerçevede, Çiftçi Kayıt Sistemine dâhil olan çiftçilere alan bazlı olarak ürün gruplarına göre değişen miktarda 2005-2010 yılları arasında kimyevi gübre ve mazot destekleme ödemesi yapılmıştır.

Ülke genelinde hayvancılıkla uğraşan bütün yetiştiricilere belirli şartları yerine getirmeleri halinde karşılıksız hayvancılık destekleri verilmektedir.

Bilindiği gibi, ülkemizdeki tarımsal ürün pazarlarındaki düzensizlikten dolayı, üretici kendi ürününü pazara taşıyamamakta ve ürününün işleyiciye veya pazara götüren aracıya satmaktadır. Bunun sonucunda, fiyatlar arz ve talep dengesi yerine aracılar tarafından

belirlenmektedir. Gelişmiş ülkelerde de görüldüğü üzere, tarımsal ürün pazarları özel öneme sahiptir ve düzenlenmesinde üreticinin kendisi, ürün bazında örgütlenerek rol oynamıştır.

Ülkemizde de bu amaçla 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu 06/07/2004 tarih ve 25514 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kanunun çıkmadan önceki ülkemizdeki yasal düzenlemeler ise, ürün ve konu bazında örgütlenmede çeşitli sıkıntıları beraberinde getirmiş ve bu örgütlenmelerden istenen verim alınamamıştır. Üretim planlamasının da yapılamaması ülkemizde, arz-talep dengesi bozmuş ve bu da fiyat istikrarsızlığına neden olmuştur.

İleride kanun ile öngörülen örgütlenme modeli ile tarımsal üretici örgütlerinin yaygınlaşması ve kurumsal kapasitelerinin artmasına paralel olarak tarımsal pazarlara düzen gelecek, üreticilerin ekonomik hakları korunmuş olacaktır. Bunun sonucunda sosyal dayanışma bilinci gelişecek ve üretici, bu konuda en az araçlar ve işleyiciler kadar söz sahibi olabilecektir. Bu durumda üreticilerimiz mallarını maliyetin üzerinde bir satış yapabileceklerdir.

Muaccel borçların yeniden yapılandırılması için Tarımsal Amaçlı Kooperatiflere Kullandırılacak Kredilere İlişkin Yönetmelikte gerekli düzenleme yapılmış ve 01.04.2010 tarih ve 27539sayılı Resmi Gazete yayımlanmıştır. Buna göre kooperatif ve ortakların muaccel borçları ilk ödeme tarihi 15.9.2011 olmak üzere eşit taksitler halinde ve 5 yılda ödeme kolaylığı getirilmiştir.

Bakanlığımızca yürütülmekte olan Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi; doğal kaynakların korunmasını dikkate alarak, kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal üretim ve tarımsal sanayi entegrasyonunun sağlanması, tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, gıda güvenliğinin güçlendirilmesi, kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması, basınçlı sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması, yürütülmekte olan kırsal kalkınma çalışmalarının etkinliklerinin artırılması ve kırsal toplumda belirli bir kapasitenin oluşturulmasıdır.

Yine Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Kapsamında Makine Ekipman Desteklerinde ise tarımsal faaliyetler için geliştirilen yeni teknolojilerinin çiftçiler tarafından kullanımını yaygınlaştırarak; daha kaliteli ve Pazar isteklerine uygun üretim yapılmasını sağlamak, zor şartlarda ve bedenen çalışan çiftçilerimizin işlerini kolaylaştırmak ve üretim maliyetlerini düşürerek uluslararası düzeyde rekabet edebilir bir düzeye getirmek için makine ve ekipman alımının desteklenmesini hedeflemiştir.

Sorulara ilişkin olarak,T.C.Ziraat Bankası A.S. Genel Müdürlüğünden alınan cevabi yazı aşağıda ver almaktadır.

31.03.2010 tarihi itibarıyla, Bankamız kaynaklarından kullandırılan tarımsal kredilerin bakiyesi 8.192.222.000 TL'dir.
31.03.2010 tarihi itibarıyla, Türkiye genelinde Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesaplarında, 193.737.000 TL banka kaynaklı tarımsal kredi alacağımız bulunmaktadır. Bu tutarın ne kadarlık kısmı için icra takibi başlatıldığı hususunda ise sistemimizde ayrıca bir veri tutulmamaktadır.

Ekonomik krizin olumsuz etkilerinin en aza indirilebilmesini teminen 2009/14804 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile uygulamaya konulan ödeme kolaylığı paketi çerçevesinde; Bankamızca ilgili kararnameler kapsamında kullandırılan ve/veya ertelenen düşük faizli kredilerin vadesinin, işletme kredilerinde 24 ayı, yatırım kredilerinde ise 7 yılı aşmayacak şekilde yeniden belirlenebileceği hükme bağlanmış olup, 31.03.2010 tarihi itibarıyla bu kapsamda Türkiye genelinde 216.436 üreticinin 3.018.700.000 TL tutarında kredisi vade

uzatımına tabi tutulmuştur.

Tasfiye Olunacak Alacaklar hesaplarında izlenen kredilerin yapılandırılması konusu ise Bankamız mevzuatında düzenlenmiş olup, yapılandırma talepleri, alacağın teminat durumu, borçlu ve borçla ilgililer hakkında başlatılan takiplerin safahatı ve borçlunun ödeme kabiliyeti gibi hususların değerlendirilmesi suretiyle sonuçlandırılmakta, ödeme planına bağlanan alacaklarımız ile ilgili olarak yasal takip işlemi yürütülmemektedir. Söz konusu yapılandırma kapsamında üreticilerin borçlarını defaten ödemek istemeleri halinde % 25 ile % 45 oranında indirim yapılması, taksitle ödemek istemeleri halinde ise cari faiz uygulanmak suretiyle borcun 36 aydan 48 aya kadar taksitlendirilmesi imkânı bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Bankamız mevzuatı gereğince, tarımsal kredi işlemlerinden borçlu üreticilerin mal beyanında bulunmama ve/veya icra taahhüdünü ihlal gibi nedenlerle hapis cezası ile cezalandırılmaları istemi ile işlem tesis edilmemesi esastır. Dolayısıyla üreticilerimizin Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesaplarında kayıtlı borçları nedeniyle hapis cezasına maruz kalmaları yönünde bir uygulama Bankamızca yapılmamaktadır.

Sorulara ilişkin olarak, Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürlüğünden alınan cevabi yazı aşağıda yer almaktadır.

Tarım Kredi Kooperatifi ortağı çiftçilerin Kooperatiflerimize olan borçları 31.12.2009 tarihi itibarıyla, 431.000 ortak üzerinde toplam 1.880.944.275,10 TL'dir.

Vadesinde ödenemeyen borçlar için ortaklarımıza 90 günlük idari takip süresi tanınmakta, bu süre içerisinde ortaklar hakkında icra takibi yapılmamaktadır. İdari takip süresinde ödenmeyen borçlar için icra takibine başlanmaktadır.

Diğer yandan, Tarım Kredi Kooperatiflerine vadesi geçen borçlarını ödeme istek ve gayreti içerisinde olan ortaklarımıza, borçlarını ödeyebilmelerini teminen bazı ödeme kolaylıkları sağlanmaktadır.

Vadesi geçen borcu bulunan ortaklarımıza, ödeme günü itibarıyla faizli borçlarının en az %25'ini peşin ödemek kaydıyla kalan borçları için peşinat ödeme tarihinden itibaren 1 yılı geçmeyecek şekilde bir veya birden fazla taksitle ödeme imkanı sağlanabilmekte, bu şekilde müracaat ederek borçlarının %25'ini ödeyen ortak, kefil veya varislerin, icra işlemleri borcu ödemeyi taahhüt ettikleri tarihe kadar dondurulmaktadır.

Ayrıca, vadesi geçen borcunun asgari %75'ini ödeyen ortaklarımıza, kalan kısmı için yeni kredi kullandırılarak bu borçlarına mahsup edilebilmektedir.